

BLUMENTÁL

Ročník XXIII

Číslo 8

August 2012

Moja (staro)nová evanjelizácia

O d čias bl. Jána Pavla II. sa zaužíval výraz *nová evanjelizácia*. V súvislosti s ňou už bolo publikovaných veľa zaujímavých článkov, zborníkov, na túto tému sa konalo nemalo seminárov, konferencií a na jeseň 2012 sa novej evanjelizácii bude venovať v Ríme synoda biskupov. Ešte v marci 2011 boli zverejnené podklady – tzv. *lineamenta*, z ktorých bude vychádzať aj spomínané zasadnutie biskupov vo Večnom meste. Slovenské vysielanie Vatikánskeho rozhlasu ako aj správa TK KBS nám približujú, o čo ide. Z podkladov vyberiem aspoň niektoré časti:

Pojem *nová evanjelizácia* použil po prvýkrát Ján Pavol II. počas svojej apoštolskej cesty do Poľska v roku 1979. Nejde o nejaké „nové evanjelium“ ani o „opakovanie minulosti“. Nie je to ani obnovenie niečoho, čo zlyhalo. Nová evanjelizácia je odpoveďou na dnešné potreby jednotlivcov i celých národov, na nové prejavy kultúry, ktorá hovorí o našej identite. Je to hľadanie nových ciest, spôsobov a výrazových prostriedkov na odovzdávanie radosti z evanjelia. Nová evanjelizácia je prostriedkom, ktorým Cirkev reaguje na nové výzvy súčasného sveta.

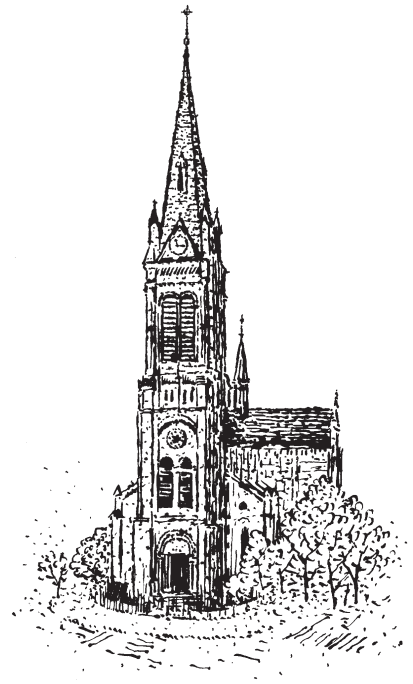
Adresátni *novej evanjelizácie* sú tí, ktorí sa v mnohých tradične kresťanských krajinách odcudzili Cirkvi, ako aj tí, ktorí žijú v nedávno evanjelizovaných krajinách. Sú sice pokrstení, ale neprijali evanjelium tak, aby do hĺbky premenilo ich život a spoločnosť. Na západe je kresťanská viera narušená karikatúrou a stereotypom. Život sa v nich prežíva, akoby Boh neexistoval a súčasnosť plná zmien vedie k strate referenčných bodov. Takýto životný štýl vedie človeka k prežívaniu len momentálnej situácie a sťažuje vnímanie a odovzdávanie hodnôt. V dokumente *lineamenta* sa zdôrazňuje, že nová evanjelizácia nemá za cieľ zmenu objektu evanjelizácie, ale chce oživiť túžbu človeka po Bohu. Na to je potrebný dialóg s neveriacimi i s predstaviteľmi iných náboženstiev. Odohráva sa v šiestich oblastiach: **Prvou oblasťou je kultúra**, v nej je sekularizmus vnímaný ako niečo pozitívne, ako možnosť žiť bez transcendentných hodnôt. Takáto kultúra vedie k nejasnej diskusii o vzťahu medzi mužom a ženou, o zmysle života a smrti, k povrchnosti a egocentrizmu, k šíreniu siekajúcich javov fundamentalizmu, ktorý zneužíva náboženstvo na ospravedlnenie násillia. **Druhá oblasť má sociálny charakter** a zaoberá sa migráciou a globalizáciou. Predmetom pozornosti sú vzájomné ovplyvňovania, väzby a hodnoty jednotlivých geografických oblastí. Dopad týchto skutočností na **sociálnu komunikáciu** je predmetom pozornosti **tretej oblasti**, ktorej sa venuje *lineamenta*. Ak na jednej strane digitálne médiá umožňujú, aby bol každý informovaný, na druhej strane zvyšujú egocentrizmus, znižujú schopnosť reflexie, vedú k odcudzeniu etického rozmeru života a k uprednostňovaniu pomínutelného a bezprostredného. **Posledné tri okruhy lineamenta analyzujú ekonomickú, vedeckú a politickú oblasť súčasnej spoločnosti**. Na záver zdôrazňujú, že „nová evanjelizácia nie je bremenom, ale liekom, ktorý dá novú radosť a oslobodzuje z väzenia vlastného strachu. Kresťania nemôžu uchovávať slová večného života len pre seba, pretože ich adresátni sú všetci ľudia. Každý človek našich čias, či o tom vie alebo nie, potrebuje túto zvesť.“ (Vatikánsky rozhlas, 4. 3. 2011)

Zámerne som uviedol tento výber najdôležitejších myšlienok z *lineamenta*, lebo vlastný text je rozsiahlejší, kto by mal oň záujem nájde ho na www.kbs.sk, stačí kliknúť na *Dokumenty vatikánskych úradov - Biskupská synoda*.

Za celé tie roky, ba desaťročia sa už toho povedalo a napísalo neúrekom. Mnohé z prezentovaných myšlienok sú inšpirujúce, iné uspávajúce. Pre niekoho je nová evanjelizácia autentickou túžbou osobne nanovo objaviť a žiť podľa hodnôt evanjelia a zároveň hľadať možnosti, ako zrozumiteľne toto poslanstvo priblížiť iným a poukázať na prítomnosť Kristovho učenia a jeho praktizovanie aj v súčasnosti a v modernej kultúre, bez toho, žeby zredukoval jeho obsah a ponúkal iba hrozienka z koláča. Pre niekoho je téma novej evanjelizácie príležitosťou „priživit“ sa na nej. Buď tak, že v rámci novej evanjelizácie akosi zabudnem, že má byť nielen nová, ale má byť aj evanjelizáciou – nielen byť za každú cenu nekonvenčný, ale aby to, čo hlásam, bolo nie mojím, ale Kristovým evanjeliom v jeho plnosti (hoci na začiatku treba vyprahnuté duše najskôr krmiť mliekom, lebo pevný pokrm by ešte neznesli – tak ako to praktizoval sv. Pavol (1 Kor 3, 2)). Zároveň moje ohlasovanie má ľudí pripútať nie k osobe ohlasovateľa, ale ku Kristovi.

Druhý spôsob, ako sa na novej evanjelizácii dá „priživit“, je blysnúť sa nejakým článkom, publikáciou, prípadne zorganizovať nejakú akciu, ktorú si všimnú aj „tam hore“, a tak si pripraviť odrazový mostík k vyšším metám v snahe hovieť si svojim osobným ambíciám a túžbe po kariére. Čo z toho, že celú novú evanjelizáciu zmením na jedno veľké bla-bla-bla, hlavne, že moje meno bude figurovať na príslušných úradoch a zoznamoch. Tak trochu to môže pripomínať istého kňaza, o ktorom mi hovoril jeho nástupca, že bol priam posadnutý šanónmi. Kto vkročil do jeho kancelárie, bol užasnutý poriadkom, ktorý tam panoval a pri pohľade na označenia jednotlivých materiálov musel žasnúť, ako je

(Dokončenie na s. 7)

*Svetlo zo Svetla zrodené
Ježišu, Vykupiteľ náš,
vypočuj naše prosebné
spevy i chvály v tento čas.*

*Šat si mal belší od snehu,
tvár sa ti skvela nad zore,
keď zjavil si svoj majestát
vybraným svedkom na hore.*

*Žiakov si svojich pripojil
k prorokom starozákonným
a božsky si ich presvedčil,
že ty si Kristus, Boží Syn.*

*Z neba sa ozval Otcov hla
s a v tebe Syna poznáva;
s láskou ťa verne každý z nás
za kráľa neba uznáva.*

*Ty z lásky k nám úbohým
vzal si si telo smrteľné;
daj nech na tele tajomnom
živými údmi stále sme.*

*Spievame chvály s nadšením,
že ty si milý Boží Syn;
Otec ťa s Duchom vznešeným
ukázal v sláve trom verným. Amen.*

Hymnus na sviatok Premenenia Pána

PANNA MÁRIA DO NEBA - VYHRALA SVOJ POZEMSKÝ ZÁPAS

Na začiatku leta som od čitateľa dostal otázku, či nebo je miesto alebo stav duše. A následne podotázku: Ako je to potom s nanebovstúpením Pána, nanebovzatím Panny Márie, ... a vlastne aj s Vyznaním viery. Odpoveď sa mi zdalo vhodné napísať práve na august, keď oslavujeme Nanebovzatie Panny Márie.

Nebo – miesto alebo stav

Keď hovoríme o nebi, hovoríme o stave duše a o „duchovnom mieste“. Miesto však chápeme v analogickom zmysle, teda o prirôvaní na základe podobnosti. Večnosť je totiž mimo pozemského priestoru a času. Nie je to teda pozemské miesto. Na to, aké je to duchovné miesto – čo to bližšie znamená, nám neodpovedá ani náuka Cirkvi. Presahuje to obsah Božieho zjavenia na túto tému.

Citáty z Katechizmu Katolíckej cirkvi

325 Apoštolské vyznanie viery vyznáva, že Boh je *Stvoriteľ neba i zeme*, a Nicejsko-carohradské vyznanie viery vysvetľuje: ... *sveta viditeľného i neviditeľného*.

326 Výraz *nebo i zem* vo Svätom písme znamená: všetko, čo jestvuje, celé stvorenie. Poukazuje aj na spojitosť, ktorá vnútri stvorenia zároveň spája i odlišuje nebo a zem: *Zem je svet ľudí*. Slovo *nebo* alebo *nebesia* môže označovať oblohu, ale aj vlastné „miesto“ Boha, nášho *Otca, ktorý je na nebesiach* (Mt 5, 16), a v dôsledku toho aj „nebo“, ktoré je eschatologickou slávou. Napokon slovo „nebo“ označuje „miesto“ duchovných stvorení – anjelov, ktorí obklopujú Boha.

327 Vyznanie viery Štvrtého lateránskeho koncilu tvrdí, že Boh „na počiatku času stvoril z ničoho zároveň obidvoje stvorenia, duchovné i telesné, totiž anjelské aj pozemské: a napokon ľudské, akoby spoločné (obom), utvorené z ducha a tela“.

Myšlienky k Nanebovzatej Panne

Pätnásteho augusta oslavujeme veľké víťazstvo Panny Márie, ktoré si v určitom zmysle aj ako ľudia môžeme prisvojiť. Je to najväčšie možné víťazstvo, aké človek s Božou pomocou môže dosiahnuť: do-

siahnuť nebo. Panna Mária bola s telom i dušou vzatá do neba. Takto vznešene bola oslávená Mária *plná milosti*, celkom tak ako jej Syn – Pán Ježiš. Naozaj *požehnaná medzi ženami*, ktorú budú *blahoslaviť všetky pokolenia*. *My sa tešíme z toho, že dostala víťazný veniec slávy, lebo aj nás sa to týka. Veď keď sme ju dostali za matku od Pána Ježiša, tak oslávená v nebi je vlastne našou kráľovnou*.

Pri tejto oslave Panny Márie ju však nechceme len obdivovať, ale aj nasledovať. Aj my môžeme dosiahnuť nebeskú vlasť. A Najsvätejšia Panna nám chce práve k tomu z neba pomáhať.

Alžbeta nazýva Máriu blahoslavenou, lebo *uverila, že sa splní, čo jej povedal Pán*. **A viera je aj našou cestou do neba:** Kto verí, má večný život. Viera Panny Márie bola živá a činná v láske, ako sme počuli v evanjeliu,

že sa *ponáhľala k Alžbete*. A potom celý jej život bol naplnený službou lásky nevynímajúc križovú cestu. Tak aj my, keď vytrváme vo viere činnejšie v láske, dosiahneme to, čo nám prisľúbil Pán.

Vieme veľa energie investovať do športu, „koničkov“, štúdiá, podnikania, zabezpečenia rodiny atď. A potom máme radi odmeny, ohodnotenia, diplomy. Mali by sme však uháňať v prvom rade za tým, pre čo sme boli stvorení a vykúpení. Dokonca **bojovať o to**. Pavol nás vyzýva *obliecť si Božiu výzbroj, aby sme mohli čeliť úkladom diabla, lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach*. Keď potom nás prirôvna k bežcom na štadióne, píše, že *každý, kto závodí, zdržuje sa všetkého; oni preto, aby dosiahli porušiteľný veniec, my však neporušiteľný*.

Jeden mních pracoval v záhrade. A táto práca bola pre neho veľmi namáhavá a stále ho to ťahalo do kaplnky Panny Márie. Veľmi rád hľadel na Pannu Máriu a uvažoval o tom, že na neho s láskou pozerá a v nebi ho čaká. Ale vedel, že Pán Boh chce od neho, aby cez deň pracoval na kláštornej záhrade. Preto vzal jej sošku a v záhrade na mieste, kde kopal zem, si ju postavil niekoľko krokov pred seba. Tak mohol pracovať a zároveň pozeráť na Pannu Máriu. Keď prácou prišiel po miesto, kde bola soška, o kúsok ju posunul a pracoval ďalej. Tak mal stále pred očami najsvätejšiu Pannu a vydržal pracovať na slnku celý deň.

Milí čitatelia *Blumentálu*, prajem Vám, aby ste vždy mali pred sebou Máriu; aby ste sa k nej utiekali v ťažkostiach života a s jej materinskou ochranou kráčali životom. Veď Panna Mária, ktorá prijala v nebi slávu, je aj s nami a pomáha nám ako naša matka.

Mária, vzatá do neba, oroduj za nás, ktorí tu ešte putujeme, a pomôž nám *získať neporušiteľný veniec, ktorý nám v onen deň dá Pán, Spravodlivý súdca!*

Ján Sitár, kaplán

DVERE VIERY

Predstavme si situáciu pomerne blízku nášmu bratislavskému životu. Ideme niečo vybaviť na niektorý z mnohých úradov, na ktorých sa občan našej spoločnosti musí hlásiť. Vošli sme do budovy, „sbs-kár“ nás usmernil na piate poschodie. Zvezieme sa výťahom. Vystúpime. Pred nami dlhá chodba s mnohými dverami. Ktoré sú naše? Ako ich nájsť, keď sme tu prvý raz?

Máme viacero možností. Ak sme zbehlí, ako prvé si všimneme informačnú tabuľu a podľa nej sa zorientujeme. Ak tabuľa chýba, môžeme sa opýtať okoloidúcich alebo okolostojacich. Ak tu však nie sú, alebo sa bojíme, či hanbíme opýtať, nezostáva nám nič iné, ako ísť od dveri k dverám, hľadať, prípadne aj skúšať, ktoré sú tie pravé...

My samozrejme nie sme ako „sedliaci v meste“ a ľahko sa vieme v takýchto chví-

ľach zorientovať. Tento obraz je však aj celkom výstižným vyjadrením duchovnej situácie našich čias. Dnešný človek stojí na poschodí s názvom „zmysel života“ s podnadpisom „šťastie, ktoré celkom naplní našu bytosť“. Pred ním je plno dveri. Rôzne náboženstvá, životné filozofie, návody na šťastie. Pri pohľade na všetky tieto ponuky sa cíti stratený. Ako si vybrať? Hľadám pomôže nejaká informačná tabuľa. Hľadá nejakú základnú orientáciu, ale tá mu veľa

nepovie. Najrozšírenejšia životná filozofia v tejto otázke znie: Všetky dvere sú rovnocenné. Zaklop, vstúp do hociakých, nejakou ti pomôže. No to je teda pomoc! Tak sa spýtame okoloidúcich. Odpovede? Každý radi niečo iné. Ostáva nám posledná možnosť. Človek putuje od dveri k dverám. Zaklope, vstúpi. Skúša jedno náboženstvo za druhým. Jednu filozofiu za druhou. Niečo sa mu zapáči viac, niečo menej. Niekde sa popáli a ledva unikne ešte prv, než by ostal

zamknutý bez možnosti návratu späť. Ako výsledný pocit ostáva sklamanie, zmätok, nakoniec aj strata chuti hľadať tie správne dvere...

...
Jedenásteho októbra 2011 napísal náš Pápež Benedikt XVI. apoštolský list s názvom *Porta fidei* – „Dvere viery“. Hlavným zámerom tohto listu bolo zverejniť rozhodnutie, ktoré bolo už isto dlhšie pripravované, zvažované a plánované – vyhlásiť tzv. *Rok viery*, ktorý sa bude sláviť v katolíckej Cirkvi od 11. októbra 2012 do 24. novembra 2013. Aký zámer sa skrýva za týmto rozhodnutím celkom jasne necháva vyustiť aj názov spomínaného apoštolského listu – má pomôcť hľadajúcemu človeku dneška zorientovať sa v spleti toľkých duchovných ponúk. Chce ukázať, že je možné nájsť správne dvere, za ktorými začína cesta k šťastiu, z ktorej sa nebude treba vrátiť. Sú to „dvere viery“, viery v osobu Ježiša Krista, ktorý o sebe povedal: *Ja som cesta, pravda a život*.

Historické súvislosti

Prečo práve v tomto čase sa bude sláviť rok viery? Je tu viacero historických súvislostí, ktoré je užitočné poznať, aby sme toto pozvanie pápeža prijali nie ako niečo nanútené zhora, ale ako veľmi správne načasovanú príležitosť prehĺbiť sa v osobnej aj spoločnej viere.

Jedenásteho októbra tohto roka uplynie päťdesiat rokov od začiatku Druhého vatikánskeho koncilu, kľúčovej udalosti pre dejiny Cirkvi na prelome tisícročí. Je pravda, že vnímanie Koncilu v slovenskej cirkvi bolo silno ovplyvnené železnou oponou, ktorá znemožňovala priame a slobodné sledovanie tejto udalosti. Správy z Ríma prichádzali len veľmi ťažko. Tie úradné boli dobre prefiltrované. Tie skutočne pravdivé sa dostávali k nám za cenu často veľkých obetí a riskovania. Niektorí pamätníci z tých čias spomínajú, ako náročné a riskantné bolo prepašovať z Ríma vydanie vatikánskeho denníka *L'osservatore Romano*. Napriek tomu našli sa ja vtedy veriaci – kňazi, zasvätení, i laici, ktorí žili na tepe Cirkvi a podľa svojich možností sa snažili sledovať načrtnutú líniu jej života a činnosti. Svätý Otec pripomína, že Druhý vatikánsky koncil nestratil ešte svoju aktuálnosť. Ba naopak, pozýva, aby sme ho znovuobjavili. Pozýva vrátiť sa znovu k jeho dokumentom, zvlášť k štyrom hlavným konštitúciám: o Božom slove (*Dei verbum*), o tajomstve Cirkvi (*Lumen gentium*), o liturgii (*Sacrosanctum concilium*) a o poslaní Cirkvi v dnešnom svete (*Gaudium et spes*). Pozýva hlavne kňazov, teológov, zasvätených, seminaristov, katechétov, ale aj každého veriaceho.

Nie náhodou v ten istý deň, teda 11. októbra, si pripomíname ešte jedno výročie v Cirkvi – dvadsať rokov od vydania Katechizmu Katolíckej Cirkvi. Svätý Otec ho nazýva skutočným ovocím koncilu a pozýva celú Cirkev, aby sa toto dielo ešte viac rozšírilo. Keď máme nejakú pochybnosť či otázku vo viere, práve na to je tu Katechizmus ako „bezpečná norma pre učenie viery“, potvrdzuje pápež.

O tieto historické súvislosti sa opiera ešte jedna udalosť dôležitá pre dejiny univer-

zálny Cirkvi – na jeseň tohto roku sa bude v Ríme sláviť biskupská synoda, teda zhromaždenie zástupcov biskupov, reholí, hnutí a laikov z celého sveta. Spoločne sa budú zaoberať veľmi aktuálnou témou: Nová evanjelizácia pre odovzdávanie kresťanskej viery.

Dejiny novodobej cirkvi už poznajú termín *Rok viery*. Aj roku 1967 sa na podnet Božieho služobníka pápeža Pavla VI. slávil Rok viery. Príležitosťou bolo 1900 rokov od smrti sv. Petra a Pavla, ako aj bezprostredná atmosféra v Cirkvi po spomínanom Koncile, plná nádeje, ale aj otázok a neistôt. Pápež ako pastier celej Cirkvi vnímal potrebu, aby sa viera Cirkvi posilnila – „individuálne aj kolektívne, slobodne a vedome, vnútorne aj navonok, pokorne i úprimne“.

Program

K čomu pozýva Cirkev počas tohto dôležitého roka? Pápež hovorí o dvoch rozmeroch viery, ktoré sa majú posilniť tak v každom kresťanovi jednotlivo, ale aj v spoločenských vzťahoch. Viera je totiž predovšetkým vzťahom k osobe Pána Ježiša (verím niekomu) ale zároveň aj súhrnom pravd, ktoré vyznávame (verím v niečo).

Z mnohých podnetov, ktoré v posledných mesiacoch Svätý Otec aj cez príslušné úrady ponúka na obnovu viery v Cirkvi, vyberiem niektoré. (Všetky si môžete prečítať v Nóte s pastoračnými usmerneniami na Rok viery, ktorá je prístupná aj na www.kbs.sk.)

- Veriaci sú pozvaní sledovať a modliť sa za spomínané zasadanie Biskupskej synody o novej evanjelizácii.

- Povzbudzujú sa, aby putovali ku Katechizmu sv. Petra a tam sa upevnili vo viere v Krista a v spojení s nástupcom sv. Petra, ktorý dostal poverenie „upevňovať svojich bratov vo viere“. Podporujú sa aj púte do Svätej zeme.

- S osobitnou oddanosťou sa máme obracať na Pannu Máriu ako na *Ženu viery*.

- Aj nastávajúce stretnutie mládeže v Rio de Janeiro v júli 2013 sa nesie v znamení roka viery.

- Sme povzbudzovaní podľa našich

možností a schopností oboznámiť sa s učением Druhého vatikánskeho koncilu, ako aj zadovážiť si a študovať Katechizmus Katolíckej Cirkvi, prípadne iné pomôcky, ktoré nám sprístupnia jeho učenie.

- Väčšiu pozornosť máme venovať aj homíliám, katechézám a iným prejavom Svätého Otca.

- Máme si s väčším záujmom všimáť svätých, ako skutočných svedkov viery. Je potrebné viac spropagovať aj našich miestnych svätcov.

- Sme pozvaní uvedomelo a aktívnejšie sa zúčastňovať na svätej omši.

- Je potrebné prehĺbiť aj rozmer pokánia v našom živote – tak cez úprimné a častejšie prístupovanie k sviatosti pokánia, ako aj pokánie v podobe prosby o odpustenie za hriechy proti viere.

Slovenské osobitosti

Cirkev na Slovensku prijala pozvanie sláviť rok viery osobitným spôsobom. Práve na budúci rok si pripomenieme 1150 rokov od príchodu našich vierozvestov sv. Cyrila a Metoda. Naši otcovia biskupi pochopili túto súvislosť ako Božie znamenie pre Cirkev na Slovensku, aby sme si plnšie uvedomili, že „dedičstvo otcov“ tak často spomínané v súvislosti s cyrilo-methodskou tradíciou je práve viera. Rok viery sa u nás v slovenskej cirkvi teda slávi aj ako rok sv. Cyrila a Metoda. Piateho júla sme počúvali pastiersky list našich biskupov, v ktorom nám oni sami adresovali pozvanie so živým záujmom sa zapojiť do osláv výročia príchodu našich vierozvestov.

Aj posledné udalosti v našej cirkvi ukazujú na aktuálnosť výzvy prehĺbiť sa v osobnom i spoločnom prežívaní viery. Toľko otázok, pochybností, sťažností, ba aj neistôt. Isto, je dobré, keď si človek kladie otázky. Je však veľká škoda, keď si nedokážeme uvedomiť, že na niektoré otázky môžeme dostať odpovede len vtedy, ak si ich klademe ako skutočne veriaci. Ako tí, čo pevne veria, že Boh je, pôsobí, a to aj cez svojho Cirkvi a jej predstaviteľov zjednotených s pápežom. Ak si niektoré otázky klademe mimo tohto základného pohľadu viery, ľahko sa môže stať, že možno aj nevedomky sa z nás namiesto budovateľov stanú rozvrtníci Cirkvi.

Na záver niekoľko úryvkov z Božieho slova o nevyhnutnosti osobnej živej viery:

Co máme robiť, aby sme konali Božie skutky? – Boží skutok je veriť v toho, ktorého on poslal (Jn 6, 28 – 29).

Blahoslavená je tá, ktorá uverila (Lk 1, 45).

Ak môžeš? Všetko je možné tomu, kto verí? – Verím. Pomôž mojej nevere (Mk 9, 23 – 24).

Preto sa radujte, hoci sa teraz, ak treba, trochu aj rmútite pre rozličné skúšky, aby vám vaša vyskúšaná viera omnoho vzácnejšia ako pomínutelné zlato, ktoré sa tiež skúša ohňom, bola na chválu, slávu a česť vtedy, keď sa zjaví Ježiš Kristus (1Pt 1, 6 – 7).

Ukáž mi svoju vieru bez skutkov a ja ti zo svojich skutkov ukážem vieru (Jak 2, 14 – 18).

Viera činná skrze lásku. (Gal 5, 6).

Veriaci sa vierou posilňujú (Sv. Augustín).

Jozef Pajerský, kaplán

JEDNOTA S RÍMOM V CYRILOMETODSKEJ TRADÍCI

1150. VÝROČIE PRÍCHODU
SVÄTÝCH CYRILA A METODA

Takže v mene Božom sme začali sláviť *Rok svätých Cyrila a Metoda*. Je teda namieste práve teraz si vziať vzor zo správania solúnskych bratov, uvedomiť si postavenie pápeža a naučiť sa citlivo ho vnímať. Aj keď svätí Cyril a Metod prišli z Byzancie, uvedomovali si zásadu, že v Cirkvi *nič bez pápeža*. Preto konali tak, ako konali a keď to bolo nutné, išli veci riešiť do Ríma. Z ich strany to jednoznačne bola veľká obeta. V tejto súvislosti veľmi rezonuje otázka, aký je náš skutočný vzťah k Petrovmu nástupcovi ako k hlave Cirkvi, a ako sú nám príkladom práve solúnski bratia?

Na portáli *abu-bratislava.sk /portal/system/.../2010_01_05* som našiel príspevok s názvom **TEMA 4: Vzťah k pápežovi**. Celý príspevok v plnom znení vám, milí čitatelia *Blumentálu*, ponúkam:

„Koncom roka 1963 sa v rímskej Bazilike svätého Klementa uskutočnila veľká slávnosť. Pápež Pavol VI. umiestnil dlho nezvestnú a konečne nájdenú relikviu svätého Cyrila na jej pôvodné miesto. Stalo sa tak v prítomnosti viacerých slovenských i zahraničných biskupov. Vo svojej homílii **Svätý Otec vtedy hovoril o zjednocujúcej sile tej udalosti, o jednote vytvorenej so svätými v nebi i s ľuďmi na zemi, o jednote Kristovej Cirkvi**. Svätí vierozvestovia Cyril a Metod ho však inšpirovali myslieť aj na východných bratov *rozličných nádherných obradov a preslávených civilizácií zjednotených s Rímom, a aj v úcte, rešpekte a v očakávaní plnom nádeje myslieť na oddelených bratov dávnych a skvelých kresťanských spoločností*. Týmto slovami poukázal pápež Pavol VI. na celkom zvláštnu rolu, ktorú v 9. storočí Cyril a Metod zohrali v čase vyostreného napätia medzi Rímom a Carihradom, v čase vznikajúceho napätia medzi východnou a západnou cirkvou. Boli nazaj svetlým príkladom spomínanej vzájomnej úcty a rešpektu.

Zrekapitulujme si skutočnosti, ktoré to dosvedčujú: pápež vierozvestov pozval do Ríma, kde ich prijal s veľkými poctami ako tých, ktorí prinášajú relikvie štvrtého pápeža a mučenika svätého Klimenta, ktoré Konštantín objavil na Kryme. Počas pobytu vo Večnom meste došlo k viacerým mimoriadne významným udalostiam aj vzhľadom na naše dejiny. Svätému Konštantínovi sa totiž podarilo obhájiť slovenskú bohoslužobnú reč, takže pápež Hadrián II. v Bazilike Santa Maria Maggiore potvrdil staroslovienske liturgické knihy. V *Žití Konštantínovom* sa doslova píše: *Pápež, prijímaj knihy slovenské, posvätil ich a položil na oltár v Chráme Svätej Márie... a spievali s nimi liturgiu*. Z týchto kníh sa ihneď slávila bohoslužba. A aby ju mal kto celebrowať aj v krajinách, pre ktoré bola určená, boli v Ríme v Chráme svätého Petra vysvätení slovenskí bohoslovci, ktorí pripravení na Veľkej Morave teraz prišli v sprievode vierozvestov. Po kňazskej vysviacke hneď slávili primície vo viacerých rímskych kostoloch.

Všetky uvedené udalosti (odovzdanie relikvií svätého Klimenta, odobrenie slovenského bohoslužobného jazyka i vysviacka slovenských kňazov) nadobúdali v dobovom kontexte zvláštnu hodnotu. V tom čase sa totiž kvôli sporom o právomoc nad Bulharskom zavŕšil bolestný rozkol medzi Rímom a Carihradom, no napriek to-

mu Cyril s Metodom prichádzajú k rímskemu pápežovi, podriaďujú sa jeho právomoci spolu s novoobrátenými národnými strednej Európy. Pápež Hadrián neskôr osobne a výslovne ocenil tento postoj vyjadrením, že keď sa vierozvestovia dozvedeli o právomoci Ríma nad veľkomoravskými a panónskymi Slovanmi, *nič nepodnikli proti cirkevným zákonom*. No ešte viac: svätý Konštantín na napätie s Carihradom reagoval spisom *Scholion o prvenstve rímskeho pápeža*.

Z uvedeného je už jasnejšie, na čo mohol myslieť pápež Pavol VI., keď v blízkosti ostatkov svätého Cyrila spomínal preslávené civilizácie zjednotené s Rímom a rešpekt i nádej vzhľadom na *oddelených bratov dávnych a skvelých kresťanských spoločností*. Keď u nás v *dvadsiatych a päťdesiatych rokoch došlo k pokusom o odtrhnutie kresťanov od jednoty s rímskym Pontifexom, bola to vo veľkej miere práve cyrilometodská idea, o ktorú sa obrancovia jednoty úspešne opierali*.

Dnes by sa mohlo zdať, že otázka jednoty so Svätým Otcom nepredstavuje problém. Ak si však uvedomíme, že táto jednota nie je otázkou čisto štruktúrálnou a disciplinárnou, ale nevyhnutne aj otázkou duchovnou a morálnou, vidíme naďalej potrebu aktívneho utužovania a prehlbovania tejto jednoty. Lebo tlak na dlhodobú morálnu eróziu, pokusy o riedenie evanjeliovej radikality, deformovanie najzákladnejších východisk ľudskej dôstojnosti, pokusy o sústavnú demoralizáciu mládeže – to všetko vyvoláva potrebu niekoho, kto nás upevní vo viere. Túto úlohu, *upevňovať bratov vo viere, dostal od Pána Ježiša svätý Peter a cez neho všetci jeho nástupcovia. Oni sú skalou jednoty vo vyznávaní evanjelia života, kultúry života, dôstojného života od počatia až po prirodzenú smrť, života nekončiaceho posledným pozemským výdychom*.

Ukončíme naše dnešné rozjímanie slovami Svätého Otca Jána Pavla II., ktorými sa s nami lúčil na bratislavskom letisku v júli roku 1995: „Drahí Slováci, ako by som mohol nespomenúť v tejto chvíli, že vaša viera má hlboké korene, dobre zasa-

dené medzi vami ohlasovaním svätých misionárov slovanských národov Cyrila a Metoda?! Prosim vás, aby ste sa v duchu vždy vracali k týmto slávnym a príkladným postavám, k týmto veľkodušným a neúnavným vzorom. **Svätý Cyril a Metod ukazujú vám a celej Cirkvi, ako priviesť národy ku Kristovi a ako hlásať dobrú zvesť spásy. Oni vám svojím životom hovoria, ako sa dá aj dnes kráčať cestou novej evanjelizácie a ako treba žiť, aby láska, ktorú hlásal Kristus, prekonala všetky možné prekážky a ťažkosti. Amen.**“

Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane!

Pozorný čitateľ si iste uvedomí, kam smerujeme týmito slovami a týmto príspevkom. Je viac ako nutné prijať rozhodnutia Svätého Otca, aj keď azda nemáme k dispozícii všetky dôvody, ktoré by ozrejmlili jeho konanie, ale tak ako múdri rodičia neriešia rodinné konflikty na ulici, tak aj pápež rieši problémy vo vnútri Cirkvi. Zaiste, aj prijatie rozhodnutia pápeža je istým spôsobom obetou. Bez obety nebolo ani pôsobenie solúnskych bratov. Biskup Judák píše: *„Pri pohľade na požehnanú činnosť sv. Cyrila a Metoda nemožno nevidieť ani formu obety*. Obidvaja bratia túžili po kláštornej spôsobe života. Avšak ich poverenie mnohými úlohami v živote Cirkvi i spoločnosti im neumožnili tento spôsob života. Byzantský cisár Michal III. sa obracia na Konštantína: „Viem, Filozof, že si ustatý, ale treba ti ta ísť, lebo tieto veci nemôže nikto iný vykonať iba ty.“ Filozof odpovedal: „I ustatý som, i chorý telom, ale s radosťou ta pôjdem, ak majú písmená pre svoj jazyk“ (*ŽK XIV*). Slová o jeho utrpení sa potvrdili o niekoľko rokov, keď chorľavý Konštantín vstúpil v Ríme do kláštora. Prijal rehoľné meno Cyril a po krátkom čase 14. februára 869 zomrel.

Dojímavé sú slová, ktorými sa pred smrťou prihovárал svojmu bratovi: „**Hľa, brat, boli sme obaja záprahom, čo ťahal jedinú brázdou, a ja, skončiac svoj deň, padám na oranisku. Ale ty ľubiš veľmi Horu, no neopúšťaj pre Horu svoje učenie. Lebo čím môžeš byť skalou spasený?!**“ (*ŽM VII*). Iste to v tej chvíli bola veľká obeta aj od Metoda, ktorý stále túžil po kláštornej živote a teraz celá starostlivosť o misiu doľahla na jeho plec. Skôr ako sa však vrátil na Moravu bol uväznený na území dnešného Nemecka. **Zajatie, utrpenie a poníženia svätého Metoda je najbolestnejším úsekom jeho plodného života. Ukazuje však veľkosť jeho osobnosti i veľkosť spoločníkov, s ktorými bol väznený, predovšetkým „syna nášho rodu“ sv. Gorazda. Toto utrpenie sa vi-**

nie celými nasledujúcimi obdobiami v živote nášho národa a Cirkvi na našom území. Pripomeňme si len, že od krutého prenasledovania Cirkvi nás delí len niekoľko rokov. U nás sa Cirkev po druhej svetovej vojne stala *trpiacou a umlčanou*. Drastickými zásahmi ju postupne obrali o významné osobnosti a o jej najdôležitejšie vitálne inštitúcie.

Kardinál Ján Chryzostom Korec, ako sám svedok týchto udalostí k tomu hovorí: „Nám na Slovensku sa často stávalo a stáva, že zabúdame na krásne a na žalostné situácie dejín, ktoré sú výrečné a majú nám stále čo hovoriť. „Barbarská noc“ svedčí nielen o veľkej ľudskej zlobe, svedčí aj o veľkej Božej láske a moci. Rehoľníci, rehoľné sestry, diecézni kňazi i naši veriaci s Božou pomocou vydržali, prežili a vydali svedectvo viery pred tvárou celej Cirkvi i celého sveta takmer neslýchaným spôsobom oddanosti Kristovi.“

Vďaka aj ich utrpeniu môžeme žiť v náboženskej slobode, ktorú nám daroval Boh, v rukách ktorého sú dejiny sveta.

Bez obety niet jednoty

V súčasnosti je mnoho ľudí presvedčených, že justícia má veľké problémy so spravodlivosťou. Často sú jej sluhami, ale azda viac pánmi ľuďia, ktorí nie sú pokor-

ní, ale túžiaci po moci. A nebolo to inak ani v minulosti. Aj taká osobnosť, akou bol arcibiskup Metod, mala s tým skúsenosť. Preto v osobe väzneného arcibiskupa Metoda môžeme vidieť stovky popravených a tisíce uväznených, prenasledovaných a štvaných prislušníkov nášho národa v období nedávneho totalitného režimu, ktorí sa bez výhrad hlásili ku kresťanstvu, k Cirkvi a chceli žiť dôstojne ako slobodní ľudia.

Sv. Konštantín Cyril a sv. Metod poukázali na hodnoty, ktoré sa na historickej ceste národov osvedčili ako veľmi časové aj pre súčasnosť a ktoré v dôsledku toľkých zložitých náboženských, kultúrnych, občianskych a medzinárodných otázok hľadajú zdôvodnenú jednotu v skutočnom spoločenstve rôznych zložiek. **Možno povedať, že pre týchto dvoch hlásateľov evanjelia bola príznačná ich láska k všeobecnému cirkevnému spoločenstvu na Východe i na Západe, v ktorom vyhradili miesto pre novú cirkev, ktorá sa rodila v slovanských národoch.** Od nich vychádza aj pre dnešných kresťanov a ľudí našich čias výzva, aby budovali toto spoločenstvo spoločnými silami.

Tieto hodnoty sa však neprejavili bez obety, ktorú možno pokladať za nekrvavé mučeníctvo.

Mučeníctvo sa zakladá na Ježišovej smrti, na jeho najväčšej obete lásky, ktorá sa uskutočnila na kríži, aby sme my mohli mať život. Kristus *daroval seba samého ako výkupné za mnohých* (porov. Mt 20, 28). On povzbudzuje svojich učeníkov, každého jednotlivca, aby denne brali na seba svoj kríž a nasledovali ho na ceste lásky k Bohu Otcovi a k ľudstvu. Je to logika pšeničného zrna, ktoré zomrie, aby vzkĺčilo a prinieslo život (porov. Jn 12, 24). Mučeník takto nasleduje Pána až do konca, slobodne prijíma smrť pre spásu sveta ako najťažšiu skúšku svojej viery a lásky (porov. *Lumen Gentium* 42).

Dá Pán, že v súčasnosti nie sme povolani k mučeníctvu, no nikto z nás nie je vylúčený z Božieho povolania k svätosti, k vysokej miere opravdivého kresťanského života. To znamená, že máme každý deň brať na seba svoj kríž. Všetci, a to najmä v dnešných časoch, keď - zdá sa - prevláda egoizmus a individualizmus, musíme prijať ako prvú a základnú úlohu rásť každý deň v čoraz väčšej láske k Bohu a k bratom, aby sme premieňali svoj život, a tak menili aj celý náš svet, ako to konali svätci Cyril a Metod, sv. Gorazd a ich spoločníci.

Daniel Dian

POSTREHY Z ÍRSKA

V predchádzajúcom čísle ste, milí čitatelia, mali možnosť nahliadnúť so mnou do atmosféry Eucharistického kongresu, ktorý sa konal v júni v Írskom Dublin. Cieľom kongresu bolo upevnenie viery v prítomnosť a pôsobenie Ježiša Krista v Eucharistii. Pápežským legátom na tomto stretnutí bol kardinál Marc Ouellet.

Pretože v posledných rokoch Katolíckou cirkvou v Írsku otriasli mnohé sexuálne zlyhania, Svätý Otec pri príležitosti konania tohto kongresu výslovne požiadal kardinála Ouelleta, aby vykonal kajúcnu púť na ostrov, ktorý sa nazýva *Očisťec svätého Patrika*. Ostrov v kraji Donegal na Severe Írska je obkolesený jazerom Lough Derg. Podľa tradície sa tu často modlil svätý Patrik. Jemu Boh povedal, že keď ľudia spoznajú a zakúsia očisťec, lepšie pochopia radosti neba i hrôzy pekla. Po mnohé stáročia tam prichádzajú bosí pútnici hľadať zmierenie s Bohom, prosiť o vnútorný pokoj, načerpať silu v modlitbe a tichu. Aj kardinál Ouellet strávil vigíliu v modlitbe a pôste. Po stretnutí s viacerými z obetí zneužitia kardinál povedal: „Ako členovia Cirkvi musíme mať odvahu pokorne prosiť Boha o odpustenie a prosiť o odpustenie aj *maličkých* (Mt 18, 6), ktorí boli ranení, musíme im ostať nablízku a pomôcť im v ich utrpení. Prvým krokom je pozorne počúvať a uveriť ich bolestným skúsenostiam.“

Hoci zo svätcov Írska je známy predovšetkým svätý Patrik, nebol to jediný svätec v histórii tohto ostrova. Južne od hlavného mesta Dublin sa nachádza kláštor-ný komplex svätého Kevina v Glendalough, čiže v údolí dvoch jazier. Svätý Kevin sa narodil v roku 498 a ako stodvadsaťročný zomrel v roku 618. Žil v ústraní v modlitbe životom pustovníka. Samoty si

však po istom čase veľa neužil. Zbožní ľudia ho začali navštevovať a v krátkom čase v Glendaloughu postavili kláštor-né mesto. Dnes je z neho cintorín s niekoľkými zručeninami z desiateho až dvanásteho storočia. Tisícročie kríže sú hneď vedľa nových, nie starších ako päťdesiat rokov. Cintorínu dominuje tridsať metrová kamenná veža s vchodom tri a pol metra od zeme. Liezlo sa do nej rebrikom, rovnako ako na vyššie a nižšie poschodia. Veža slúžila ako sklad a útočisko počas mnohých útokov na kláštor.

Hneď pri veži je jeden z najkrajších keltských krížov ozdobený motívmi z Biblie, ktoré mnisi používali pri vysvetľovaní právd viery tým, čo nevedeli čítať ani písať. Zo života svätého Kevina sa zachovalo niekoľko príbehov. Jeden z nich poukazuje na Kevinovu veľkú dôveru v Božiu prozreteľnosť a všemohúcnosť. V pustom Údolí dvoch jazier sa nečakane stretli dvaja muži. Na prvý pohľad bolo zrejme, že nemajú nič spoločné. Na jednom bolo vidieť, že neoplyva majetkom a nepreháňa to ani so starosťami o svoj vonkajší vzhľad, druhý bol oblečený do krásnych šiat a vlasy i bradu mal pekne upravené. Ten chudobný však vyzeral spokojný, zatiaľ čo bohatý nemal ďaleko k slzám.

- Nie si ty ten pustovník, o ktorom mi toľko rozprávali? - spýtal sa kráľ. Ten druhý muž odpovedal:

- Volám sa Kevin a bývam kúsok odtiaľto v jaskyni, v skale nad jazerom. Služím svojmu Bohu pôstom a modlitbou, a sem-tam, keď niekto príde, vypočujem si jeho trápenie, pokúsim sa mu poradiť a odovzdám celú záležitosť Bohu.

- Tomu, ktorého nevidieť ani nepočuť a nikde nesídlí?

Podrýpol si do Kevina kráľ, ktorý pokladal kresťanstvo za nezmysel a vytrvalo sa držal svojej viery v božstvá skryté v stromoch, horách, prameňoch a prírodných živloch. Potom jeho pohľad spočinul na husi ktorú všade vodil so sebou podobne ako iní psa. Kto vie prečo si zamiloval práve toto zviera, ktoré sa veľmi nehodilo k jeho kráľovskej dôstojnosti. Na husi bol vidieť jej pokročilý vek. Uplynulo mnoho týždňov od času, keď sa naposledy vzniesla do výšky. Teraz už len ťapkala po zemi a bolo zrejme že jej posledný krok nie je ďaleko. Kráľovi bolo z toho smutno. Narať mu čosi napadlo.

- Myslíš si, že by ten tvoj boh dokázal omladiť moju hus? - spýtal sa kráľ pustovníka.

- Boh robí, čo uzná za dobré. Pokiaľ by uzdravenie tvojej husi prinieslo ešte nejaký úžitok ľuďom, určite by to urobil, - snažil sa Kevin vysvetliť stručne Božiu všemohúcnosť.

- A aký úžitok by to mal byť?

- Napríklad by to mohol byť kúsok zeme, ktorý potrebujem na stavbu kláštora. Nepatrí mi tu ani piadť zeme, ale záujemcov o život v kláštore už mám desiatky.

- No, no, nepozdávalo sa to kráľovi. Ak si myslíš, že rozdávam svoje pozemky na

počkanie každému, kto prejaví záujem, tak sa veľmi mylí!

- Prepáč, kráľ môj, nechcel som ťa rozhnevať. Ale čo keby sme sa dohodli takto: Keď môj Boh uzdraví tvoju hus, ty mi dáš toľko pôdy, koľko pri svojom prvom lete obletí.

Kráľ súhlasil. Povedal si, že nemôže prerobiť. Keď Kevin hus neuздraví, hus nič neobletí a on bude mať ďalší dôvod na výsmech pustovníkovej viery. Kevin sa sklonil k starej husi, vložil jej ruky na hlavu, rovnako ako keď sa modlil za uzdravenie nejakého človeka, a odovzdal v duchu celú záležitosť Božej prozreteľnosti. Kráľovi to pripadalo ako komédia, aj keď ten muž napriek svojmu úbohému zovňajšku zároveň budil určitý rešpekt. Po chvíli modlitby pozdvihol Kevin hus zo zeme a podal ju kráľovi:

- Tvoja hus je opäť zdravá a navyše mladá. Teraz je rad na tebe. Pošli ju nech svojim letom ukáže, koľko zeme dostanem na stavbu kláštora.

Kráľ ani trochu neveril tomu, čo Kevin hovoril. Myslel si, že pustovník husi len trochu uhladil perie a vylepšil jej vzhľad, ale aby prejavil dobrú vôľu, vyhodil ju nad hlavu a prikázal jej:

- Leť!

Hus rozťahla krídla, zamávala nimi a vzniesla sa k oblohe. Za chvíľu sa obom mužom stratila z dohľadu.

- Tá hus sa asi zbláznila! Tak ďaleko ešte nikdy neletela! vykrikoval kráľ. Potom si uvedomil, že by o svoju obľúbenú hus mohol prísť a zlostne sa obrátil ku Kevinovi:

- Ty darebák! Pred chvíľou som mal hus aj keď bola stará a chorá. Teraz je hus zdravá, ale už ju nemám! Kto vie kam zmizla! Ty si ma o ňu pripravil a zaslúžiš si trest!

Kevinu to nijak nevyviedlo z miery. Nepovedal nič len ukázal k obzoru. Kráľ pozrel tým smerom a užasol. Hus sa vracala späť. Hneď pristála kráľovi pri nohách. Kevin sa len ticho pousmial a chválil dobrotivého Boha, ktorý vypočul jeho modlitbu. Kráľ sa ešte chvíľu mračil, ale potom sa usmial a slávnostne prehlásil:

- Dobré. Tvoj Boh je mocnejší než všetci bohovia, ktorým som až doteraz veril. Moja hus je zdravá a tebe patrí toľko zeme koľko pri svojom prvom lete obletela. Ale nemysli si že sa kvôli tomu stanem kresťanom!

Kevin kráľa nepresviedčal. Poďakoval sa za darované územie a rozlúčil sa. Kráľ pokračoval vo svojej ceste a sám pre seba si hovoril:

- No, kto vie, ako to s tým kresťanstvom dopadne. Pred hodinou som bol presvedčený že moja hus už nikdy nevzlietne...

Zdenko Tkáčik, kaplán

Bolestná cesta návratu

Pod týmto názvom uverejnilo Svätlo článok s podnadpisom *Markéta Armstorferová, majsterka reiki, sa po rokoch blúdenia vracia. Príspevok doplnený fotografiami pôvodne uverejnilo Visiom 2000 - 3/2012. Tento článok a relácia v jednej našej televízii mi dali popud napísať tieto riadky ako*

prosbu rodičom: Chrňte si svoje aj dospievajúce deti.

Margita či Margareta vyrastala v šťastnej rodine na vidieku južne od Salzburgu. Ona aj jej brat si do života odnášali tradičnú katolícku zbožnosť. Ako devätnásťročná sa vydala, no jej šťastie narušila choroba manžela. Pôvod jeho veľkých a neznesiteľných bolestí nevedeli lekári odhaliť, a tak sa rodina dostala do styku s liečiteľmi a samoliečiteľskými metódami, až napokon utkvela v sieti „liečebnej metódy“ reiki, ktorá sa rozšírila po svete z Japonska. A čo je to reiki? Má to byť prijímanie a odovzdávanie „univerzálnej životnej energie“. K tomuto treba však poznať aj jedno tajomstvo: učiteľ reiki postupne zasväčuje záujemcov do používania určitých symbolov a slovných vyjadrení podobných mantr, čím sa otvárajú akoby kanály, cez ktoré vniká do tela energia, ktorú možno odovzdať druhým.

Margita sa tak odovzdala tejto metóde, že v priebehu dvoch rokov sa stala majsterkou a veľmi vyhľadávanou liečiteľkou reiki... O tom, čo prežila a kde ju to priviedlo, by bolo treba uverejniť celý citovaný článok. To však pre dnes nie je našim cieľom. Možno sa v budúcnosti k nemu vrátíme.

Azda si povieť: my nežijeme v Rakúsku, máme dobrých lekárov, nám také niečo nehrozí. No isto sa už každý z nás stretol s plagátmi propagujúcimi nielen reiki, ale aj mnohé iné metódy a pozvania do rozličných siek. A práve takejto skutočnosti sa dnes chceme venovať.

Pred týždňom či dvomi odvysielala jedna z našich televízií naživo program, v ktorom sa ubolená matka stretla s „osvieteným“ pánom Róbertom, „šéfom“ jednej z takýchto spoločností s nádejou, že ho pred mediátorkou a očami divákov obmäččí, a on jej dovoli stretnúť sa s dcérou, ktorá žije v jeho uzavretej komunite nemenovanej sekty bez možnosti stretať sa s príbuznými, priateľmi či dať niečo o sebe vedieť. Bolo ťažké pozerieť na bolesť matky a azda si aj položiť otázku, či naozaj úsilie rodičov dať svojim deťom všetko, aby mali pohodlie a život na požadovanej úrovni, stačí k šťastiu. Zrejme jej dcéra potrebovala aj čosi viac a matka si to už uvedomovala. Pán Róbert s „kamennou tvárou“ s klobúkom na hlave a očami skrytými za tmavými okuliarmi, ktoré si zložil až na žiadosť mediátorky ku koncu relácie, tvrdil zotrval na svojom: „Zuzanka je u nás šťastná, nič jej nechýba.“ Teraz som ja jej otec... „A bude koniec sveta...“ Matku tieto slová a odmietanie stretnutia mimo „pôdy“ komunity privádzali k zúfalstvu. Napokon, keď sa dozvedela, že nemá nijakú možnosť zasiahnuť, lebo jej dcéra je už plnoletá, opäť zúfalo opakovala svoju prosbu stretnúť sa so svojou dcérou. Neochotne a veľmi rozpačito jej to „osvietený“ pán Róbert prisľúbil v priestoroch pani mediátorky, ale za jeho prítomnosti. Možno!

Ako sa skončí príbeh Zuzany nevieme. A nevieme ani to, ako sa Zuzana dostala do styku s „osvieteným“ Róbertom, no vieme, ako sa skončil príbeh pani Margarety či Margity. Raz vo veľkých duševných útrapách niekde na pláži vykričala svoju bezmocnosť Bohu: „Kde si, Bože, kde si sa stratil. Hľadám ťa, chcem ťa nájsť. Vstúp

konečne do môjho života, pomôž mi z tejto temnoty! Vidiš predsa, že už nemôžem ďalej...“ „A tu sa stalo, Boh vstúpil do môjho života a vyplnil moju prázdnotu...“, hovorí.

Možno by aj Zuzaninej matke pomohlo „vykričať“ Bohu svoju bolesť a prosíť o pomoc. Môžeme jej a aj druhým, ktorých niečo takéto možno z nerozvážnosti či nevedomosti, možno z bezradnosti, nedostatku pochopenia v rodine, či nedostatku vedomia o Bohu postíhlo, pomôcť. Ako? Modlitbou. XD

Človek pre nikoho

Tak nazval svoju životopisnú knihu MUDr. Pavol Strauss, výnimočný mysliteľ, výborný chirurg, spisovateľ, básnik, prekladateľ, hudobník a vzácny človek, ktorý by 30. augusta t. r. oslávil svoju storočnicu. Zomrel 3. júna 1994, pochovaný je na Mestskom cintorine v Nitre. Pohrebné obrady vykonal kardinál Ján Chryzostom Korec.

Čas a okolnosti, za akých vznikla táto autobiografia, je naznačený už samým názvom: Človek pre nikoho. Znie to trpké, ako prirodzená reakcia autora na čas, v ktorom „nesmel“. Nesmel verejne prehovoriť a on sa pri svojej vnútornej konstelácii cítil „ako kňaz, ktorého nepustili na kazateľnicu“. Odtiaľ pochádza trpká príchut' názvu Straussových spomienok. Trpkosť naznačená názvom však nepokračuje a Straussov obraz času je pokojný a objektívny. Len čas bol nepokojný a neobjektívny vo vzťahu k autorovi. A tak sa kniha číta ako pokojná, inteligentná výpoveď o človeku v prúde nepokojného času napísal Milan Rúfus v jej úvode.

Jednotlivé obdobia svojho života Pavol Strauss pretkáva filozofickými zamysleniami a meditáciami. Píše, že **most cez jeho život bol postavený na troch pilieroch: na hudbe, na slove a myšlienke a na medicíne.** To boli hodnoty, ktoré vyznával a ktoré celý svoj život rozvíjal. Narodil sa v židovskej rodine advokáta v Liptovskom Svätom Mikuláši. Detstvo a mladosť prežil v dome svojho starého otca, lekára Bartolomeja Kuxa. Bol to vzdelaný no skeptický žid. Aj pod jeho vplyvom mladý Strauss vnímal Boha väčmi panteisticky, čo ho naplňalo strachom a neistotou. Po puberte sa ho zhostili pochybnosti o hodnote sveta, v ktorom všade videl prikrú sociálnu nespravodlivosť. Jeho študentské roky sprevádza vášnivý záujem o hudbu a literatúru, najmä poéziu. Po maturite začal študovať na lekárskej fakulte vo Viedni, potom v Prahe, kde bol v r. 1937 promovný. Jeho pražské roky boli poznačené aktívnou účasťou v študentskom komunistickom hnutí. S komunizmom sa radikálne rozšíril po Stalinovom zákaze Šostakovičovej opery. Po absolvovaní školy pre dôstojníkov ho prideliť do zborovej nemocnice v Plzni. V roku 1938 sa zúčastnil na pohrebe Andreja Hlinku. Na vlastnú žiadosť ho preložili do plukovej ošetrovne v Ružomberku. Tu sa zblížil s rodinou konvertitov Munkovcov, ktorí v ňom utvrdili kresťanské zmýšľanie. Dňa 28. augus-

ta 1942, v deň sv. Augustína prijal Pavol Strauss v rímskokatolíckom chráme v Liptovskom Svätom Mikuláši sviatosť krsťtu. Krstnými rodičmi boli manželka Munkovci. Franz Munk, jeho manželka Gizela a synovia Juraj a Tomáš v roku 1945 zahynuli v koncentračnom tábore.

Vo vojenskej nemocnici v Ružomberku zastihlo Pavla Slovenské národné povstanie, Gestapo ho zajalo, uväznilo, a ako sám píše záprakom sa vyslobodil. V roku 1946 nastúpil do novej nemocnice v Skalici, kde pracoval ako primár chirurgického oddelenia a neskôr ako riaditeľ nemocnice. Toto bolo jeho šťastné a plodné obdobie aj na poli literatúry. Spolupracoval s novozaloženým časopisom a vydavateľom Verbum a v lekárskejších časopisoch mu vyšlo vyše dvadsať odborných prác. V roku 1945 sa oženil a narodili sa mu synovia Pavol a Jozef. V roku 1956 ho z úradnej moci od operačného stola v Skalici neodobrovoľne preložili do Nitry na miesto poliklinického chirurga. Tu ostal až do dôchodku. Jeho vtedajšie duševné rozpoloženie možno pochopiť už z názvov jeho básnických zbierok *O láskavej bolesti*, *Cesta na koniec bólu*, *Trofeje ticha*, *Viac ako tlieť*. V tých časoch bol človekom pre nikoho, ale jeho dielo pretrvalo a po mnohých rokoch si nachádza cestu k čitateľom. Stále aktuálne a hlboko zasahuje do svedomia ľudí. Je krásne ponárať sa do jeho myšlienok a pocitov a nachádzať sa v nich. Lebo všetci občas zažívame ten pocit „človeka pre nikoho“ odstrkovaného, neuznaného, nepotrebného, zabudnutého. **ČLOVEK** – o čo menej pre ľudí, o to viac pre Boha.

Dňa 21. apríla 1990 sa Strauss zúčastnil na stretnutí kultúrnych, umeleckých a vedeckých pracovníkov s pápežom Jánom Pavlom II. v Prahe. V roku 1991 prebral Cenu Slovenského spisovateľa za dielo *Rekviev za živých*. V roku 1992 mu Vedecká rada Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach udelila čestný doktorát filozofických vied. V tom istom roku 10. novembra sa na Vysokej škole pedagogickej v Nitre za účasti autora konal vedecký seminár „Literárna tvorba Pavla Straussa“.

V dňoch 13. – 14. novembra 1996 sa uskutočnila prvá zahraničná konferencia o živote a diele Pavla Straussa, zorganizovaná Ústavom slavistiky Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity Petra Pázmaňa v Pilišskej Čabe v Maďarsku. Spolok priateľov Pavla Straussa existuje desať rokov. Už deväť rokov vydáva Listy Pavla Straussa. Začiatkom tohto roku vyšlo dvojčíslo týchto Listov 16 – 17. V rokoch 2009 – 2011 vyšlo osem z desiatich zväzkov súborného diela Pavla Straussa. Je reálne, že tento rok bude celé jeho dielo k dispozícii čitateľom.

Pre ilustráciu uvádzam niekoľko úryvkov z jeho pamätí, ktoré dokumentujú jeho motto byť silný, hrdý, pokorný a múdry.

– *V nemocnici ma hneď zapriahajú v operačnej sieni. Odtrhnuté detské nohy a ruky. A chlapec s odtrhnutou ručičkou a s rozprávaným bruškom pokojne mi pozerá do očí, bledý a anjelsky „ujo, nebude to bolieť?“ Bože, koľkých otrov vykupuje toto dieťa!*

– *Niet veľkosti bez utrpenia. Bez utrpenia by bol život prázdny. Jestvuje len jedna pravda, jedna morálka, jedna etika, jeden humanizmus...*

– *Ťažko sa modliť v chorobe. Ale veď sama choroba je modlitbou. Choroba a utrpenie je modlitba, ktorú si Boh inkasuje bez našej vôle.*

– *Všetko nám je len prepožičané. A strecha nad hlavou je natoľko naša ako krásny ružový mráčik nad zapadajúcim slnkom. Na nič nemám právo. Len ďakujem.*

– *Na začiatku bola láska všetkým. Teraz je bolesť všetkým. Čo je správna cesta?*

Hádam je bolesť dozretá láska?

– *Ktovie, s akými antipódmí duchovne súvisíme. Až v blízkosti smrti tušíme, že*

Kozmická hodnota zametača ulice a nositeľa Nobelovej ceny nemusia byť odlišné.

Veď všetko ľudské prikryje prach zabudnutia. A stopy poznania zaveje vietor času.

A v iných životných dimenziách platia iné dimenzie.

Ráno, v deň svojho skonu si Pavol Strauss ešte napísal do denníka „**Smrť neoplyvní vesmírny čas**“. Tento text je aj na pamätnej tabuli v Nitre. **Táňa Hrašková**

(Dokončenie zo s. 1)

pastoračná činnosť v tej farnosti rozvinutá: „Mládežnícke aktivity“, „Detské sv. omše“, „Katechézy pre birmovancov“, „Návštevy chorých farníkov“, atď. Všetko krásne a povzbudivé až na to, že väčšina tých šanónov bola buď prázdna alebo sa tam nachádzal nejaký papier z roku Pána... A ešte prázdnejší bol život vo farnosti a prístup k farníkom.

Teraz sa chcem dostať k tomu najpodstatnejšiemu. Čo všetko dokážeme navrhnuť, napísať, narozprávať o tom, ako sa má evanjelium dostať k tým, čo o ňom nepočuli, alebo k tým, ktorí majú voči viere predsudky. Niekedy priam sifyfovské úsilia! A tak ako pri dome, ktorý sa celé roky stavia, stačí jedna povodeň, požiar alebo výbuch plynu, a môže sa začať odznova, ale už za oveľa sťaženejších podmienok. Tak akosi vnímanie aj atmosféru v Cirkvi na Slovensku v tomto čase po odvolaní trnavského arcibiskupa. Jedným zásahom sa dá nabúrať viera slabých a rozkolísajú postoje aj silných vo viere a priviesť ich do nemalých rozpakov a ešte viac rozhecovať tých, ktorí aj doteraz zúrili proti viere a Cirkvi. Možno čakáte, že vám oznámim nejaké nové skutočnosti. Nedočkáte sa. Nie preto, že by som Vám arrogantne naznačil, že do toho nemáte strkať nos, ani preto nie, že by som Vám so zbožňučkým (ale asi aj faľošným a zbabelým) hlasom oznámil, aby sme to všetko brali v duchu viery a pokory. Nepoviem vám nič, lebo nič relevantné ani neviem. (Okrem toho, pastoračné povinnosti v Blumentáli kňazom ani príliš neumožňujú zhaňaf sa za najnovšími klebetami...). Ale ak by som predsa mal niečo povedať, skôr na rovine dojmov (ale nej-

de len o dojmy, určité dielky začínajú do seba zapadať), asi tu nemá celkom čistý štít ani jedna strana: ani ten, kto sa v určitých veciach nerozvážne pohyboval ako slon v porceláne a možno sa nechal zmiasť priazňou médií a iných kruhov, hľadajúcich trójskeho koňa, ale ani tí, ktorým sa naskytla príležitosť hodiť nejaké to polienko pod nohy (a bolo by naivné si myslieť, že na vysokých miestach vo svete i v Cirkvi by mali byť len ľudia čestní, ušľachtilí, a nie podlí a bezcharakterní). Keď som sledoval toto dianie, úprimne sa priznám, niekedy, keď vyplávali na povrch nové informácie, striedavo som cítil rozhorčenie a rozpaky orientované raz na jednu, raz na druhú stranu, a ani nehovorím, čo som si pomyslel o „osobnostiach“, vrátane učiteľov žurnalistiky – plagiátorov, hysterických historičiek, politológov – bývalých marxistov a ďalších „naslovovzatých odborníkov“ v otázkach viery a Cirkvi. Možno ďalšie obdobie by sme mohli prežiť v snahe hľadať vinníka a vyvrátiť sa na ňom. Ale predstavme si, že pri nedávnom čítaní evanjelia, keď bol Pán Ježiš obvinený, že spolupracuje s diablom, mohli by sme v ďalších kapitolách čítať o tom, ako si vyrovnával úcty raz s farizejmi, potom s herodíanmi, inokedy so saducejmi. Evanjelium – radostná zvesť, by sa premenila na tragikomický opis permanentných konfliktov. Namiesto toho vzápätí po zlomyseľnom obvinení voči Kristovi čítame, že: *Ježiš chodil po všetkých mestách a dedinách, učil v ich synagógach, hlásal o kráľovstve a uzdravoval každý neduh a každú chorobu. Keď videl zástupy, zlutoval sa nad nimi, lebo boli zmorené a sklesnuté ako ovce bez pastiera (Mt 9, 35 – 36).*

S rôznymi dokumentmi a myšlienkami o novej evanjelizácii ste už určite prišli do kontaktu. Niektoré Vás veľmi oslovili, iné sa zdajú nezrozumiteľné. Inokedy v človeku ostanú zmiešané pocity, keď sa pekne znejúca teória ocitne v kolízii s nepeknyými praktikami. V tomto mesiaci na sviatok Nanebovzatia Panny Márie oslavíme v našej farnosti titul kostola. Je to vždy pre farnosť slávnostný deň. Nech nám tento sviatok vo farnosti pripomenie, že aj napriek veľkosti a ďalším špecifikám Blumentálu sme farskou rodinou, kde sa cítíme dobre, kde ako farníci viete, že vás my kňazi máme v úcte a chceme vám slúžiť podľa našich najlepších možností a schopností. Na druhej strane pre nás kňazov, ktorí sme pastoračným tímom, je určite povzbudením, keď vieme, že vo vás máme oporu a chceme budovať spoločenstvo, v ktorom dominuje jednota, láska a spoločné zameranie na Krista. Na tejto evanjelizácii nie je vlastne nič nové, iba ak to, že chceme spoločne nanovo objaviť a praktizovať vzácné poklady viery, aplikovať ich do našich konkrétnych situáciách a naplňať to najpodstatnejšie v celej viere, morálke a v celom živote – oddanú lásku k Bohu, čistú a úprimnú zbožnosť a pristupovať s úctou a otvoreným srdcom ku každému dlhoročnému farníkovi, ako aj k náhodnému návštevníkovi nášho kostola, hlboko veriacemu i hľadajúcemu. Nech nás úsilie po novej evanjelizácii privádza späť k pôvodným prameňom – ku Kristovi a k jeho evanjeliu.

Nech nás vo všetkom sprevádza Božia múdrosť a láska, takto nech sa stávame nie „teátrom“, ale svetlom pre tento svet.

Branislav Čaniga, Váš blumentálsky farár

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po – Pi: 9,00 – 11,00 h; poobede Po – Št: 14,30 – 16,30 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrenie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

- **nedeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; 18,00 h, v sobotu popoludní len o 18,00 h; vo štvrtok o 18,00 h sv. omša v latinskom jazyku;
 - **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** ako v nedeľu; sv. omša o 18,00 h nie je.
- Počas školského roka:
sv. omša pre mládež utorok – 18,00 (spieva zbor Běčkari)
sv. omša pre birmovancov piatok – 18,00 (spieva mládežnícky zbor)
sv. omša pre deti nedeľa – 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

- vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h a pri sv. omši o 18,00 h • v **prvopiatkovom týždni** aj pri rannej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h • v **nedeľu dopoludnia** medzi sv. omšami (v prípade potreby aj počas sv. omše).

FATIMSKÁ SOBOTA

4. 8. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe sv. ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 18. 8. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

- v **strediu** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.
- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz so psychológom a raz s lektormi prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia sú vždy v pondelok o 18,00 h na farskom úrade. Začína sa prvým pondelkom v mesiaci. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša. V týchto katechézach pokračujeme od mesiaca január.

- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorok a stredy o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h. **Farská knižnica je v auguste zatvorená.**

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 – 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 – 11,00 h;
- **právna:** v stredu 15,30 – 17,30 h, 1. a 3. štvrtok 9,00 – 11,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretávajú vo štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevy a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA AUGUST

Všeobecný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby sa k vážnom prístupovalo spravodlivo a s úctou voči ich ľudskej dôstojnosti.

Misijný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby mladí ľudia, ktorí sú povolani nasledovať Krista, ochotne ohlasovali evanjelium a všade o ňom vydávali svedectvo.

Úmysel Konferencie biskupov Slovenska:

Aby národy Európy nezabúdali na svoje kresťanské korene

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

6. 8. Premenenie Pána

9. 8. Sv. Terézie Benedikty z križa, panny a mučenice, spolupatronky Európy

15. 8. Nanebovzatie Panny Márie

22. 8. Panny Márie kráľovnej

24. 8. Sv. Bartolomeja, apoštola

29. 8. Mučenícka smrť sv. Jána Krstiteľa

OZNAMUJEME

- **omšové úmysly na september** sa budú zapisovať v **strediu 1. augusta** od 16,00 h v krstnej kaplnke;

- **prikázaný sviatok Nanebovzatia Panny Márie – patrocínium.** Sväté omše budú doobeda o 5,45, 6,30 a 10,30 h a popoludní o 16,30, 18,00 a 19,00 h. Náš kostol je zasvätený Nanebovzatiu Panny Márie. Pri tejto príležitosti budeme mať možnosť získať úplné odpustky. Podmienky sú: svätá spoveď (môže byť vykonaná aj niekoľko dní pred týmto sviatkom), sväté prijímanie a modlitba na úmysel Svätého Otca. Navyše je potrebné sa v kostole ešte pomodliť *Otče náš* a *Verím v Boha*.

Farská knižnica informuje

Iste ste mnohí videli francúzsky film režiséra Xaviera Beauvoisa **LO** bohoch a ľuďoch, ktorý získal Veľkú cenu poroty filmového festivalu v Cannes v roku 2010. Dej filmu sa odohráva v trapistickej kláštore v Alžírsku, kde komunita mníchov žije svoj každodenný rehoľný život uprostred moslimského prostredia poskytujúc svoje priateľstvo a služby okolitému obyvateľstvu, až kým extrémisti siedmich mníchov za dramatických okolností unesú a zavraždia. Napriek tomu, že režisér aj herci boli zväčša neveriaci, podarilo sa im veľmi verne vykresliť duchovnú hĺbku jednoduchých trapistických mníchov.

Keďže príbeh, o ktorom film vypovedal, bol reálny, existuje množstvo publikácií o živote týchto mníchov. Jedna z nich vyšla v českom preklade v edícii **Osudy – Iso Baumer: Trapisté z Tibhirine (Karmelitánske nakladateľstvá Kostolní Vydří, 2012, 103 s.)** a patrí medzi letné prírastky našej farskej knižnice.

Pomerne tenká publikácia hovorí o novodobých mučeníkoch z Alžírsku v kontexte kresťansko-moslimského dialógu, ktorý prebieha v súčasnom globalizovanom svete. Má niekoľko častí, kde cez udalosti a ich pozadie hovorí o konkrétnych obetiach, ale zároveň naznačuje cestu do budúcnosti. Autentické texty s fotografiami konkrétnych trapistických mníchov a s ich krátkymi životopismi sú veľkým obohatením našich informácií z filmu. Jednotlivé postavy dostávajú autentickú hĺbku, čítame ich meditácie, zoznamujeme sa s ich duchovným svetom, poznávame ich spiritualitu, ktorá ich priviedla k takej vernosti, že vedeli odovzdať svoj život ako obeť za svojich blížnych. V ich myšlienkach niet stopy po nenávisti, po pomste, ale ani po umelom hrdinstve alebo po pýche z výnimočnosti. Silná osobnosť opáta Christiana sa pred našim duchovným zrakom premieta so všetkými pochybnosťami a slabosťami. Sme schopní cítiť jeho strach ale aj jeho vnútorné boje.

Nie je to knižka len o trapistických mníchoch, ale o všetkých tých, čo akýmkoľvek spôsobom prispeli do medzináboženského dialógu medzi islamom a kresťanstvom v Alžírsku. Nie je to klasický životopisný román, príbehov z ich života tam nájdete poskromne, ale je to dokument o vernosti života Kristovi až po mučenícku smrť. Verím, že čoskoro budú trapistickí alžírski bratia blahorečení.

Monika Šandorová